

Η Ταουράτζι είχε γεράσει πια. Ήταν τόσο μεγάλη που κανείς δε θυμόταν πως κάποτε είχε υπάρξει κι αυτή νέα. Τα μαλλιά της ήταν άσπρα σαν τα σύννεφα· το δέρμα της, τσιπωμένο πάνω στα γέρικα κόκαλα και χαραγμένο από ρυτίδες, ήταν σκούρο σαν κουφάρι καμένου δέντρου. Όμως, όπως οι αρχαίοι ευκάλυπτοι ξαναβλασταίνουν, γιατί η φωτιά δεν μπορεί να καταστρέψει το πνεύμα και τη ζωή που κρύβεται μέσα τους, έτσι κάτω απ' το ροζιασμένο και ψημένο από το χρόνο δέρμα της Ταουράτζι υπήρχε η δύναμη και η αντοχή της νιότης. Ουλές πάνω στα μπράτσα και στο στήθος της μαρτυρούσαν πως είχε μυηθεί στο Νόμο: ήταν μια πρεσβυτέρα των Ναϊάρι. Και είχαν μεγάλη δύναμη αυτές οι πρεσβύτερες γυναίκες. Κατείχαν τη γνώση που τους είχαν κληροδοτήσει οι Πρόγονοι τότε που περπάτησαν τη γη, στην Αρχή της Δημιουργίας.

Καθόταν σ' ένα κούτσουρο δίπλα στο ποτάμι, τυλιγμένη με μια γούνινη κάπα από *πόσουμ*· ήταν η εποχή του χρόνου που οι μέρες είναι μικρές και το κρύο τσουχτερό. Δίπλα της είχε ένα *κούλαμον* γεμάτο βότανα. Λίγο παραπέρα τα δύο κορίτσια, που μάζευαν καλάμια για να φτιάξουν καλάθια και ρίζες για φαγητό, ήταν μαθήτρίες της. Μεγαλώνοντας θα μάθαιναν πολλά πράγματα από αυτήν· με ποια βότανα να γιατρεύουν τον πόνο και να επουλώνουν τις πληγές, πώς να βοηθάνε τις γυναίκες στη γέννα ή πώς να αποτρέπουν την εγκυμοσύνη. Ακό-

μη, θα εκπαιδεύονταν στην αυτοπειθαρχία και θα μάθαιναν ποιους κανόνες συμπεριφοράς ν' ακολουθούν. Θα διδάσκονταν το μυστήριο της Δημιουργίας αλλά και τη θέση τους στον κόσμο. Η γνώση που θα τους δινόταν θα εξαρτιόταν από τη δική τους ικανότητα να την κατανοήσουν.

Η Ταουράτζι παρατηρούσε την Αλίντα, και στα μαύρα σα γυαλιστερά βότσαλα μάτια της, ακνόφεγγε μια λάμψη ικανοποίησης και περηφάνιας. Ήξερε πως μια μέρα η Αλίντα θα γινόταν η διάδοχός της. Ήξερε πως μια μέρα θα πέθαινε, κι ας ήταν η μέρα αυτή ακόμη μακριά· κάποια στιγμή θα ερχόταν. Και τότε η Αλίντα, που τ' όνομά της σήμαινε φλόγα, θα ήταν έτοιμη πια να παραλάβει το φως της σοφίας και της γνώσης για να το μεταφέρει στις γενιές που θα έρχονταν μετά από αυτήν.

Ήταν γαλήνια εδώ κάτω στο ποτάμι. Μια μουρούνα του ποταμού Μάρεϋ αναπαυόταν στη φωλιά της κάτω απ' το κούφωμα ενός κορμού που ήταν βυθισμένος στο καθαρό νερό, ανενόχλητη απ' τα κορίτσια στην ακροποταμιά. Στο χρυσαφένιο φως του φθινοπωρινού ήλιου, κάθε τι, το φύλλο της χλόης, μια καλαμιά, ξεχώριζε διάφανο, γεμάτο από το μυστήριο της ίδιας του της ύπαρξης.

Πίσω από την πεδιάδα του ποταμού υψωνόταν τεράστια η ορεινή άχνα από τα μικρότερα δέντρα και τη βλάστηση, που φύτρωναν ανάμεσα σε πεσμένους σάπιους κορμούς, με τα γεμάτα βρύα κλαδιά και τα φυλλώματά τους να στάζουν από υγρασία. Φτερόδεντρα άπλωναν τρεμάμενα τα φύλλα τους στις ακτίδες του ήλιου, που χάραζαν σχήματα πάνω στους ευκαλύπτους, στα ρυάκια και τους καταρράχτες.

Ψηλά ένας σφηνόουρος αετός έκανε κύκλους στον ουρανό. Η Ταουράτζι ένιωθε την παρουσία του. Χωρίς να κοιτάξει επάνω, έστειλε το πνεύμα της να περιπλανηθεί μαζί του, για να δει από ψηλά τη γη που ο λαός της διαφέντευε από την Αρχή της Δημιουργίας. Απλωνόταν πιο μακριά απ' όσο μπορούσε να δει το μάτι: από τη μία πλευρά συνόρευε με τον ωκεανό, από την άλλη τα σύνορα χάνονταν στο βάθος του ορίζοντα. Έβλεπε χρυσές πεδιάδες και κυματιστούς λόφους και τα γκουργό που εκείνη την ώρα της μέρας έβγαιναν να βοσκήσουν. Τα ποτάμια και οι λίμνες ήταν γεμάτα ψάρια, οι όχθες και οι ακτές τους γεμάτες νεροπούλια, γκριζούς ερωδιούς και λευκούς γερανούς, αγριό-

παπιες και πελεκάνους κι αμέτρητα άλλα είδη. Δέντρα, θάμνοι γεμάτοι αγριόμουρα και πλήθος άλλα φυτά και θρεπτικές ρίζες.

Η Ταουράτζι είχε περπατήσει πολλές φορές αυτή τη γη, πηγαίνοντας μαζί με τους δικούς της από καταυλισμό σε καταυλισμό, ακολουθώντας τις εποχές, τραγουδώντας στους Προγόνους που είχαν αφήσει πολλά σημάδια στο πέρασμά τους: βράχια, ποτάμια, πηγές και βουνά, μέρη που όταν τα πλησίαζες, ένιωθες τη δική τους παρουσία όλο και πιο πολύ.

Σύντομα η Ταουράτζι θα έπαιρνε την Αλίντα μαζί της, σε κάποιο από αυτά. Την Αλίντα και την ξαδέρφη της, τη Γουόντα. Θα τις πήγαινε στον τόπο που ήταν ιερός για τις γυναίκες. Κανείς άντρας δεν επιτρεπόταν να πάει εκεί. Κόντευε ο καιρός που τα κορίτσια θα γίνονταν γυναίκες. Θα τις πήγαινε στο μέρος όπου πολλές γενιές γυναικών Ναϊάρι είχαν χύσει το πρώτο τους αίμα, και πολλές ακόμη θα το έκαναν στα χρόνια που θα έρχονταν.

Το βλέμμα της Ταουράτζι στράφηκε στα δυο κορίτσια που τα μελαψά τους σώματα ήταν λεπτά σαν τα καλάμια που μάζευαν. Φορούσαν φούστες φτιαγμένες από φτερά *ιμιού* και τα μαλλιά τους έπεφταν στους ώμους κυματιστά σαν το νερό. Μιλούσαν μεταξύ τους και κρυφογελοούσαν χαχανίζοντας σιγαλά. Η Ταουράτζι άκουγε τις φωνές τους, καθάριες και γλυκές σαν κελαηδίσματα πουλιών.

Και τότε έπεσε μια ξαφνική νυχχία.

Μια νυχχία που μόνο η Ταουράτζι μπορούσε ν' αντιληφθεί. Απόλυτη. Την απομόνωσε από τον κόσμο γύρω της και την ξεχώρισε σαν κάποιαν εκλεκτή που έπρεπε να φωτιστεί.

Η Ταουράτζι καθόταν επαγρυπνώντας. Ένας άνεμος άρχισε να φυσάει κι έκανε τις καλάμιές να τρέμουν. Όσο δυνάμωνε ορμούσε στα κλαδιά, κι εκείνα λύγιζαν απ' το φόβο τους. Σάρωσε το νερό και ρίγησε κι εκείνο.

Σηκώθηκε όρθια κι αφουγκράστηκε. Άκουσε προσεκτικά τον άνεμο. Συχνά της μιλούσε και της έλεγε πότε θα έρθει η βροχή, την προειδοποιούσε όταν πλησίαζαν άντρες από άλλες φυλές που έψαχναν για γυναίκες να τις πάρουν μαζί τους. Ήταν ο αγγελιαφόρος της.

Εκείνη τη μέρα όμως υπήρχε κάτι το διαφορετικό.

Υπήρχε ένας μεγάλος φόβος ακόμη και στον ίδιο τον άνεμο. Ερχόταν από μακριά, πέρα από τη γη των Ναϊάρι και των γειτονικών λαών, και μιλούσε για πράγματα που θα έρχονταν που δεν μπορούν να εξηγηθούν γιατί δεν υπάρχουν λόγια να τα περιγράψουν.

Τα κορίτσια ορθώθηκαν, με τα μάτια τους στυλωμένα στη γριά δασκάλα, που τώρα όρθια, με το πηγούνι ψηλά και τα μάτια ορθάνοιχτα, έβλεπε αλλού, σε μια άλλη εποχή. Προσπαθούσε να καταλάβει το μήνυμα του ανέμου με όλο της το είναι. Στο όραμά της, η Ταουράτζι είδε την Αλίντα. Ήταν διαφορετική, μεγαλύτερη· με μαλλιά και μάτια θαμπά, μια σκιά του εαυτού της. Έτρεχε κι έσερνε πίσω της ένα κοριτσάκι. Φαινόταν σα να μην ξέρει πού να πάει, πού να κρυφτεί. Τα κορίτσια τους ήταν σκεπασμένα με κάτι που έμοιαζε σα δέρμα ξεφλουδισμένο, δέρμα σε αποσύνθεση, βρώμικο.

Πίσω τους έβλεπε τη θάλασσα, γκριζα και κρύα. Μεγάλα κύματα έσκαγαν στην ακτή. Και τότε η Ταουράτζι είδε τον Κυνηγό· της φάνηκε σα να είχε έρθει από τη Χώρα των Νεκρών, το δέρμα του ήταν ωχρό, χλωμό σα λευκός πηλός. Κανένας ζωντανός δεν ήταν έτσι. Στα χέρια του κρατούσε ένα ραβδί και σαν το σήκωσε στο ύψος των ματιών του, ο ουρανός άστραψε κι έπεσε κεραυνός. Η εικόνα θόλωσε και η Ταουράτζι ξαναείδε την Αλίντα που πάλι ήταν γυναίκα κι όχι παιδί. Στεκόταν σ' ένα σύννεφο σκόνης, σα σε καταιγίδα μετά από μια μεγάλη ξηρασία, και τα μάτια της ήταν μαύρα από την οργή. Μιλούσε, αλλά η Ταουράτζι δεν μπορούσε να καταλάβει τι έλεγε· δεν ήξερε τα λόγια. Γι' άλλη μια φορά η Ταουράτζι είδε τη γη από ψηλά, από εκεί όπου πετάει ο αετός, και είδε με φρίκη πως και η ίδια η γη είχε αλλάξει. Μεγάλες τρύπες έχασκαν μεσ' απ' την κοιλιά της· όλα τα δέντρα, τα φυτά, τα πλάσματα που ζούσαν εκεί είχαν χαθεί. Το ζεστό χώμα σκεπάστηκε από λείες πέτρες και χάθηκε απ' το φως του ήλιου. Πελώριοι βράχοι υψώθηκαν απ' το σκληρό έδαφος και μέσα τους είδε πλάσματα να ζουν σαν τερμίτες.

Μ' όλη τη σοφία της η Ταουράτζι δεν μπορούσε να βγάλει νόημα από τα όσα είδε. Το μόνο που γνώριζε ήταν πως ο άνεμος μίλησε για την καταστροφή που θα 'ρχόταν και για το χάος και τη μεγάλη συμφορά που περίμενε το λαό της.

Το βλέμμα της στράφηκε στην Αλίντα που καθόταν στο χώμα, δίπλα στη Γούντα. Είχαν τα μάτια τους καρφωμένα στην Ταουράτζι, άφωνες, συγχυσμένες και τρομαγμένες από την παράξενη έκφραση της γριάς γυναίκας.

Ο ήλιος κόντευε να δύσει. Στο δάσος τα *κουκαμπάρα* είχαν ξεκινήσει το προκλητικό τους γέλιο. Υπήρχε μια ψύχρα στον αέρα. Σε λίγο θα έπεφτε η νύχτα κι έπρεπε να βιαστούν να επιστρέψουν στην ασφάλεια του καταυλισμού τους, γιατί ήταν επικίνδυνο να βρίσκονται στο δάσος μες στο σκοτάδι τις ώρες που κυκλοφορούν τα πνεύματα και που η ίδια η γη μπορεί ν' ανοίξει μπροστά σου.

Η Ταουράτζι ένιωσε ένα τεράστιο κύμα θλίψης και συμπόνιας αντικρίζοντας τα δύο κορίτσια που τα πρόσωπά τους ακτινοβολούσαν την αθωότητα της νιότης. Πώς θα μπορούσε να τις προστατέψει απ' αυτά που θα συνέβαιναν; Πώς θα μπορούσε να τις εμψυχώσει για να επιβιώσουν στις ζωές που θα έρχονταν;

Έγνεψε με το κοκαλιάρικο χέρι της, και τα κορίτσια πλησίασαν. Τότε πήρε μια χούφτα σκούρο χώμα, ποταμίσιο.

«Ανοίξτε τα χέρια σας», είπε.

Έβαλε το χώμα στις χούφτες τους και τις έκλεισε σφιχτά. Όταν μίλησε, η φωνή της ήταν δυνατή και σκληρή, σα να μιλούσε σε όλες τις μελλοντικές γενιές και σα να προκαλούσε αυτό που θα συνέβαινε.

«Νιώστε αυτό το χώμα», είπε.

«Είναι η σάρκα, το αίμα σας, η δύναμή σας. Εσείς είστε αυτή η γη και αυτή η γη είναι η ζωή σας. Οι πρόγονοί σας πλάστηκαν από αυτό το χώμα και αυτό το χώμα είναι ιερό. Ό,τι και να γίνει, να το θυμάστε».